ЖАРАТЫЛЫСТАНУ

Жұмыс дәптері

6 сынып

Б. С. Халықова, Н. Ю. Юлдабаева

ЖАРАТЫЛЫСТАНУ

ӨЛІ ТАБИҒАТ

Зерде бұзылыстары бар балаларға арналған арнайы мектептердің (сыныптардың) 6-сыныбына арналған жұмыс дәптері

Қазақстан Республикасының Білім және ғылым министрлігінің тапсырысы бойынша

Алматы
2020

ӘОЖ 373.167.1
КБЖ 20я72
Х 17

Шартты белгілер:

- 🟢 – күрделілігі төменгі деңгейдегі тапсырма
- 🟡 – күрделілігі орташа деңгейдегі тапсырма
- 🔴 – күрделілігі жоғары деңгейдегі тапсырма
- ▲ – ұжымдық жұмыс

Халықова Б. С. т.б.
Х 17 **Жаратылыстану.** Зерде даму бұзылыстары бар балаларға арналған арнайы мектептердің (сыныптардың) 6-сыныбына арналған жұмыс дәптері / Б. С. Халықова, Н. Ю. Юлдабаева. – Алматы: «ӘБЕО орталығы» ЖШС, 2020. – 48 б.

ISBN 978-601-249-765-6

ӘОЖ 373.167.1
КБЖ 20я72

ISBN 978-601-249-765-6

© «ӘБЕО орталығы» ЖШС, 2020

Құрметті алтыншы сынып оқушысы!

Біз бұл дәптерді саған жаратылыстану сабақтарында қызықты болу үшін дайындадық.

Жұмыс дәптерімен қалай жұмыс істейді?

Жұмыс дәптерінде күрделілігі үш деңгейдегі тапсырмалар ұсынылады.

Саған тапсырманы таңдауға мұғалім көмектеседі.

Сен барлық тапсырмаларды да орындай аласың:

алдымен жасыл дөңгелекпен белгіленген ең оңай тапсырманы, содан кейін одан күрделі сары дөңгелекпен белгіленген тапсырманы, ал ең соңында қызыл дөңгелекпен белгіленген ең күрделі тапсырманы орындай аласың.

Тапсырмаларды орындау тәртібі

1. Тапсырма мәтінін мұқият оқы.
2. Оқулықтың мәтінін және суреттерін пайдалан.
3. Тапсырманы орында.

Күлгін үшбұрышын белгіленген тапсырмаларды сыныптастарыңмен бірге орында.

Ұжымдық тапсырманы орындау тәртібі

1. Тәжірибе жүргіз.
2. Нәтижесін талқыла.
3. Қорытынды жаса.
4. Дәптерге жаз.

Саған сәттілік тілейміз!

Авторлар

ТАБИҒАТ

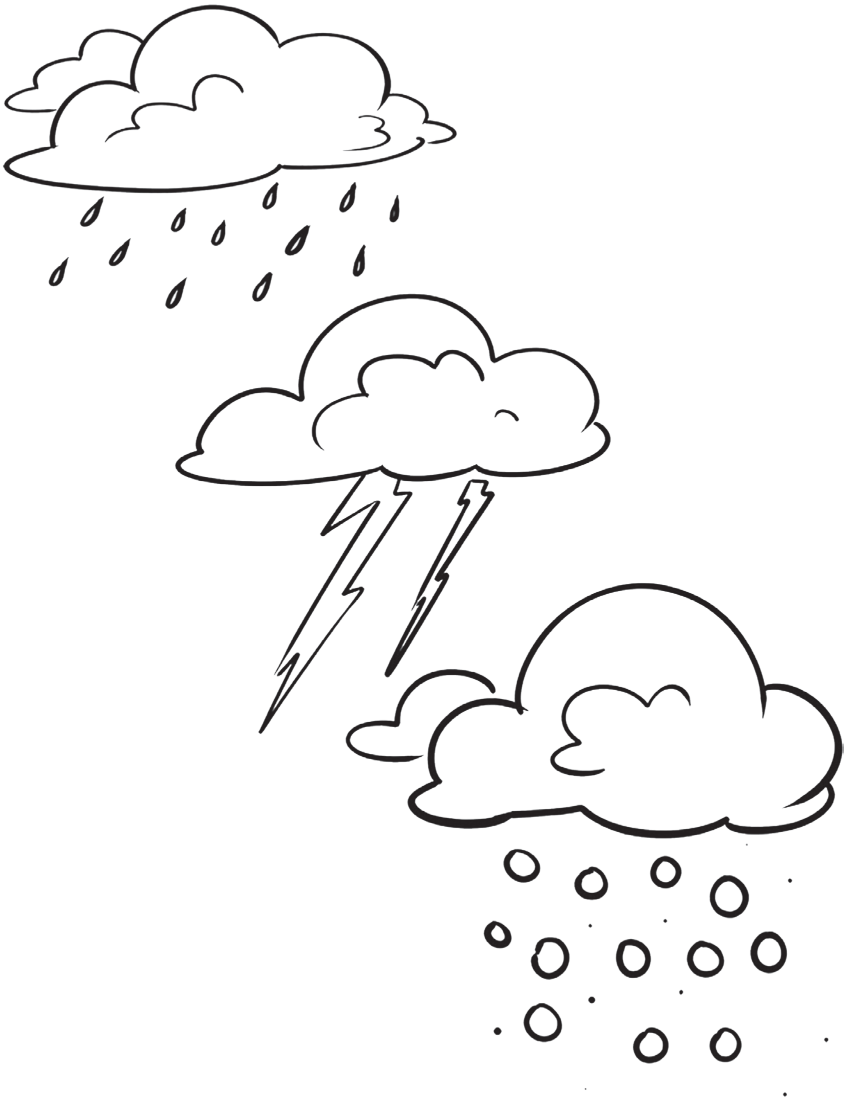

1. Суретте бейнеленген табиғат құбылыстарын боя.

2. Суретте бейнеленген табиғат құбылыстарын жаз.

____

____

____

3. Суретте бейнеленген табиғат құбылыстарын қоршап сыз.

Жапырақтың түсуі, мектеп, теледидар, найзағай, жер сілкіну, жүзу, қар жауу, жаңбыр, кемпірқосақ, мәшине, тау, Күн.

4. Мектеп оқулығы мен дәптердің биіктігі мен енін өлше. Жаз.

1) Дәптердің биіктігі _____________см.
Дәптердің ені _________________ см.

2) Оқулықтың биіктігі _____________см.
Оқулықтың ені _________________ см.

5. Өлі табиғат затын таңда және үлгі бойынша сипатта.

Үлгі: Бұл – қарындаш. Ол көк түсті. Қарындашпен сурет салуға болады. Қарындашты ұштауға болады.

____
____
____
____
____
____
____

6. Табиғатқа қамқорлықпен қарау керектігін еске түсіретін белгілердің суретін сал.

7. Өлі денелерді сары қарындашпен қоршап сыз.

8. Тірі денелерді жасыл қарындашпен қоршап сыз.

9. Адамның қолымен жасалған денелерді қызыл қарындашпен қоршап сыз.

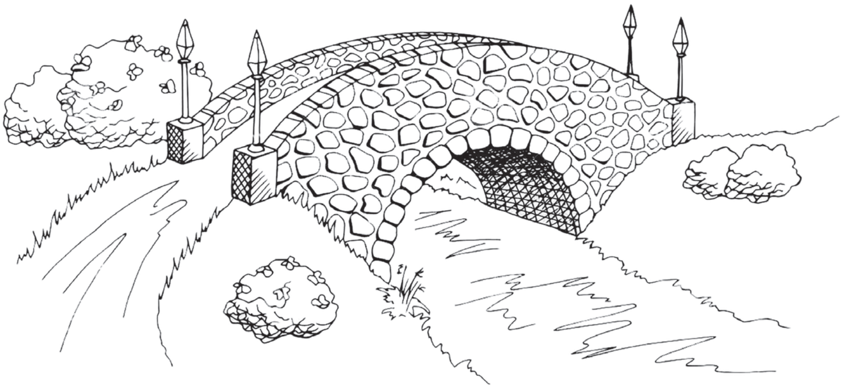

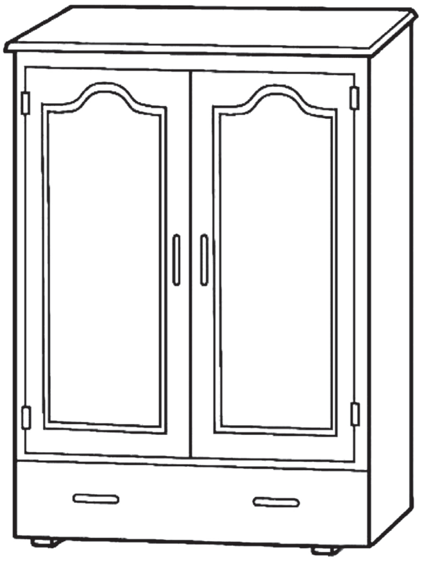

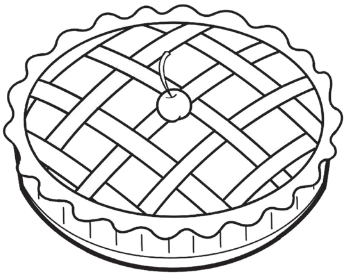

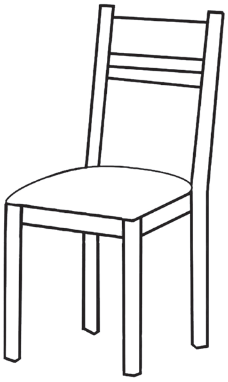

10. Қатты денелерді қызыл қарындашпен, сұйық денелерді көк қарындашпен қоршап сыз.

Тас, бор кесегі, су, саз кесегі, бензин, сүт.

11. Екі-екі мысалдан жаз.

Қатты денелер: ____

____.

Газтәріздес денелер: ____

____.

Сұйық денелер: ____

____.

12. Дененің күйін анықта. Жаз. Бір-бірден мысал келтір.

Барлық кеңістікке жайылды – бұл ______________________________

____

____.

Мысалы, ____.

Бұл денені үстелдің үстіне және астына қоюға, жәшікке салуға болады – бұл ____

____

____.

Мысалы, ____.

Еденге төгіліп кетті – бұл ____________________________________

____

____.

Мысалы, ____.

Еске түсіру: сұйық, газтәріздес дене, қатты дене.

13. Жердің қазіргі уақытта күн болып тұрған бөлігін сары түске, ал түн болып тұрған бөлігін көк түске боя.

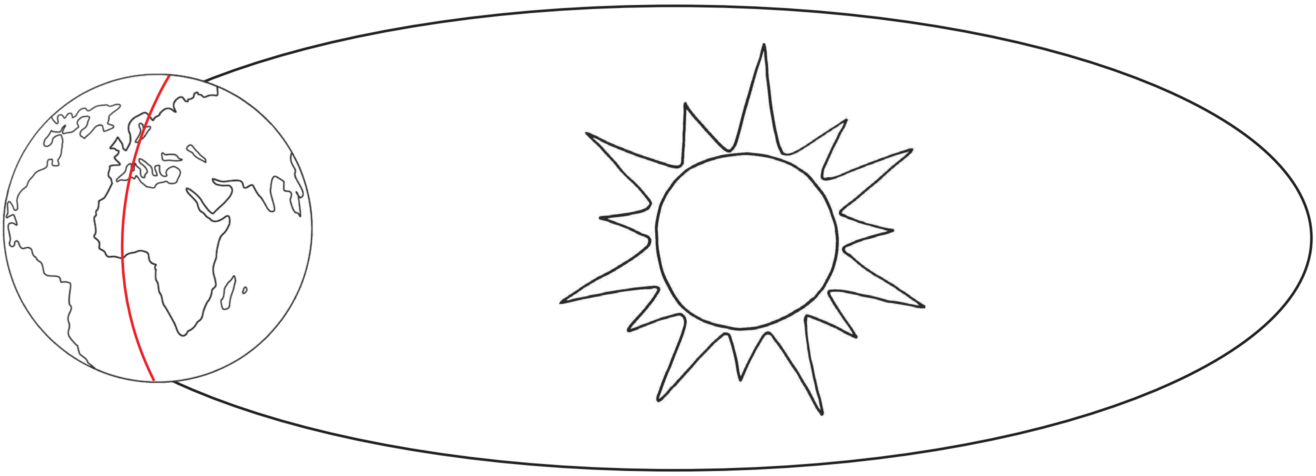

14. Ұсынылған сөздердің көмегімен сөйлемдерді аяқта.

Жерге өз осі бойынша бір рет айналып шығу үшін (24 сағат, бір жыл, 48 сағат) ________________________________.

Егер Жер шарының бір жағында (түн, күн) болса, __________________, онда басқа жағында (түн, күн) ___________________ болады.

15. Мақалды толықтыр.

Күн мен түнді бір қоссаң,
Бір ___________ болар уақытың.

Еске түсіру: жыл, тәулік, ай.

16. Өсу ретімен орналастыр. Цифрларды шаршыларға қой.

☐ жыл ☐ сағат ☐ ай

☐ тәулік ☐ апта ☐ минут

17. Айлардың қай жыл мезгіліне жататынын жаз.

Желтоқсан, қаңтар, ақпан – бұл ______________________________.

Маусым, шілде, тамыз – бұл ________________________________.

Қыркүйек, қазан, қараша – бұл _______________________________.

18. Түсіп қалған ай аттарын жаз.

Қыркүйек, _________________, қараша, ____________________.

Мамыр, _____________________, шілде, _____________________.

Желтоқсан, ___________________, ___________________, наурыз.

19. Сөзжұмбақты шеш. Аспан кеңістігінің қалай аталатынын біл.

1. Қазақстандық екінші ғарышкердің аты.
2. Ең ыстық жыл мезгілі.
3. Біз өмір сүретін ғаламшар аты.
4. Ең суық жыл мезгілі.
5. Жер ғаламшарының пішіні.

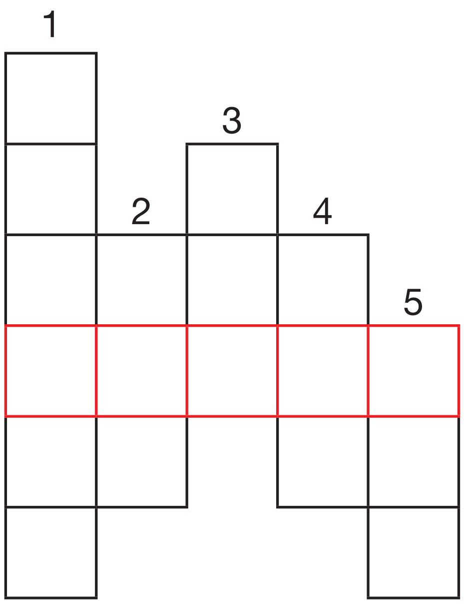

20. Өлі затты жоспар бойынша сипатта.

Жоспар

1. Атауы.
2. Күйі (қатты, сұйық, газтәріздес).
3. Мөлшері.
4. Түсі.
5. Иісі.

21. Керекті әріпті жазып, кестені толтыр.

Бақылау	Қатты дене	Сұйық	Газ
Пішінін қалай өзгертеді: а) барлық кеңістікті қамтиды ә) өзгермейді б) ыдыстың пішінін қабылдайды			
а) сығуға болады ә) сығуға болмайды			

22. Түсіп қалған сөздерді жаз.

Жердің өз осінен айналу уақыты ______________________________ деп аталады.

Жердің Күнді айналу уақыты ______________________________ деп аталады.

Еске түсіру: жыл, тәулік.

СУ

23. Сенің тұрған өңіріңде қандай суқойма бар? Суқойманың атауын жаз. Көгілдір түспен боя.

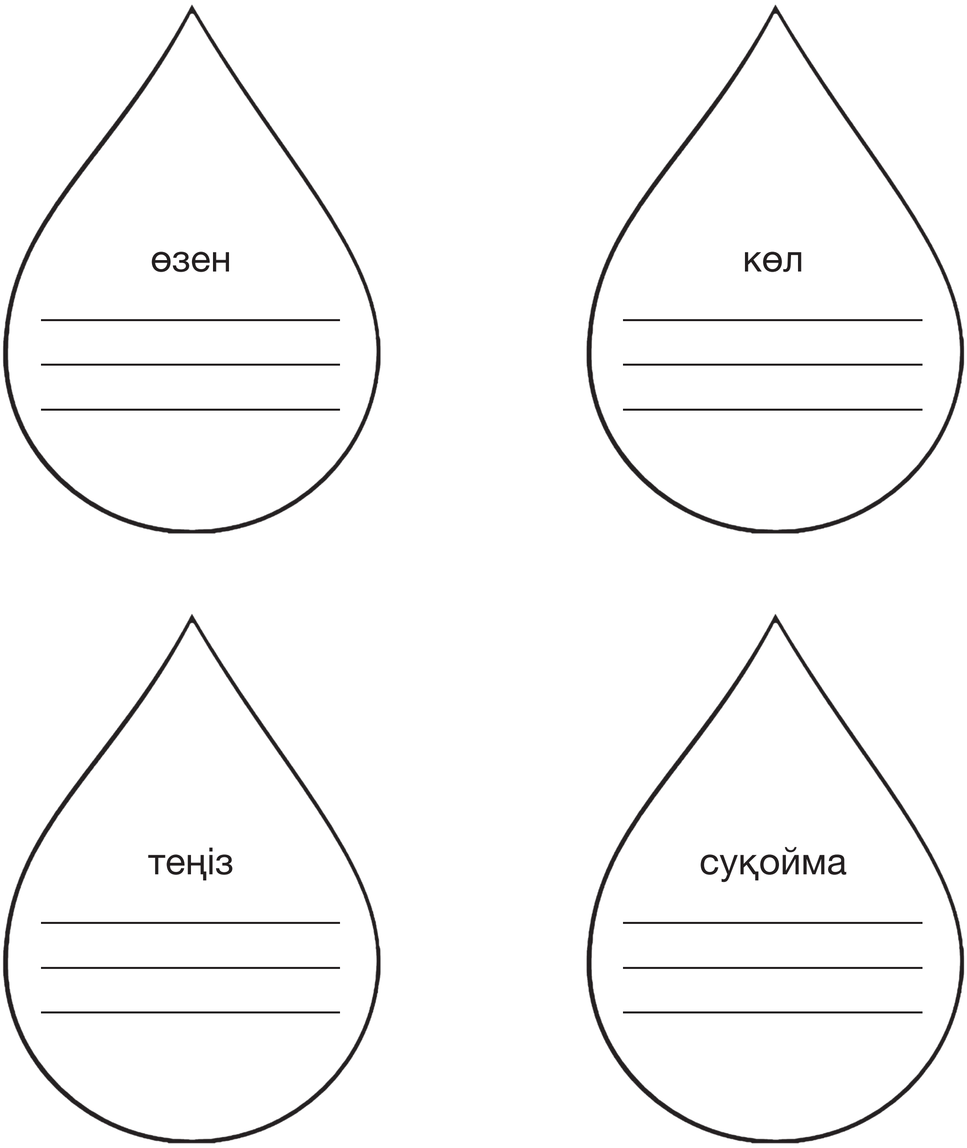

24. Жасөспірім баланың денесінің әрбір килограмында шамамен 600 грамм су болады.

Мысалы, Нұрланның салмағы – 50 кг .

Нұрланның денесінде 600 × 50 = 30 000 (г) = 30 (кг) су бар.

Сенің денеңде қанша су барын есепте.

600 × ____________ = _____________ (грамм су) = ___________(кг су).

25. Сызбаны толтыр.

Адамға су не үшін керек?

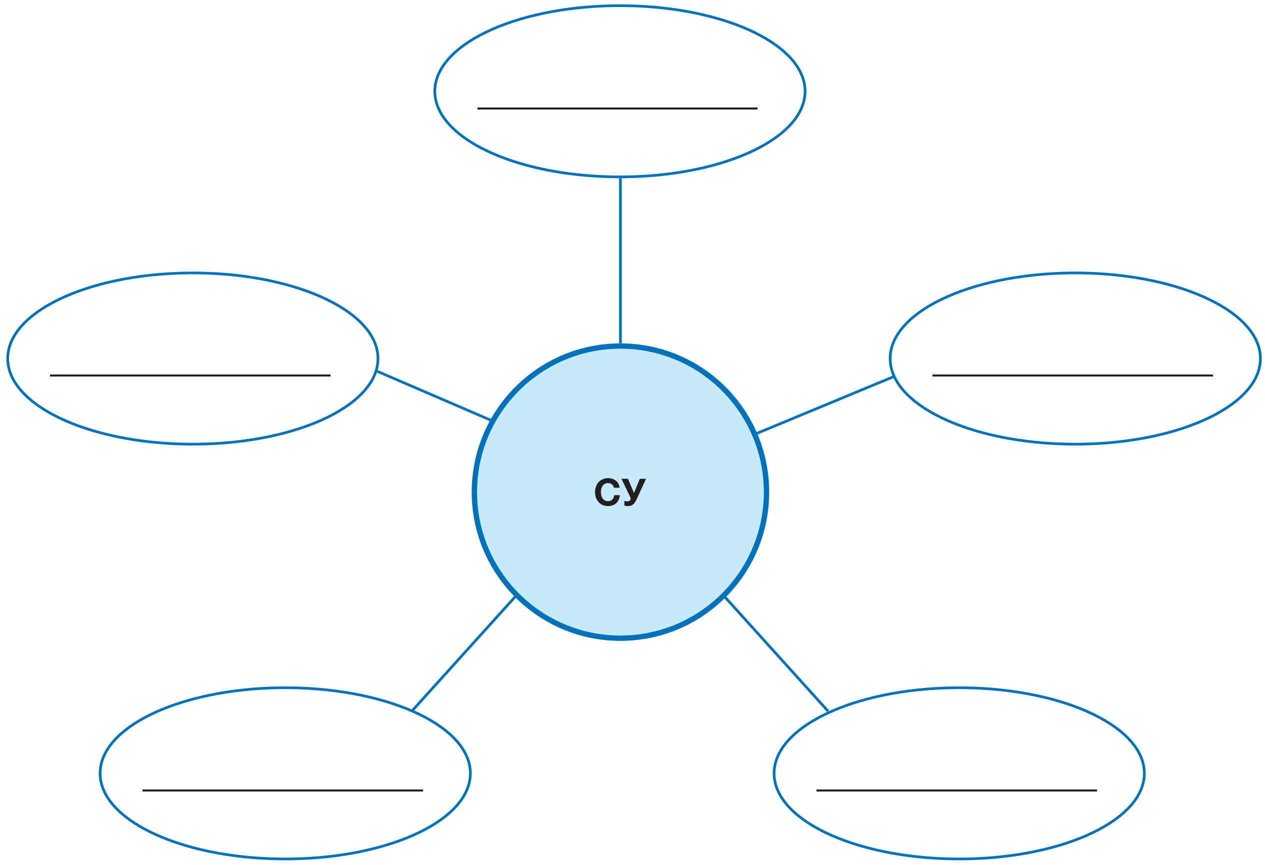

26. Қыста қандай жауын-шашын болады? Керекті шартты белгіні жанына қой.

жаңбыр –
тұман –
шық –
қар –
бұршақ –
қырау –

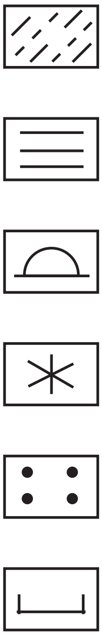

бұршақ

жаңбыр

қар

қырау

тұман

шық

27. Жұмбақтарды шеш. Жауаптарының суретін сал.

1. Көтеріліп теңізден
   Аспанға биік барамын.
   Биіктен қайта түскенде,
   Өңі кірер даланың.

2. Ақ көбелек қонады,
   Құстар енді тоңады.

3. Ақ моншақтар төгілер,
   Жатып-жатып жоғалар.

28. Дұрыс жауапты таңда және сөйлемді толықтыр.

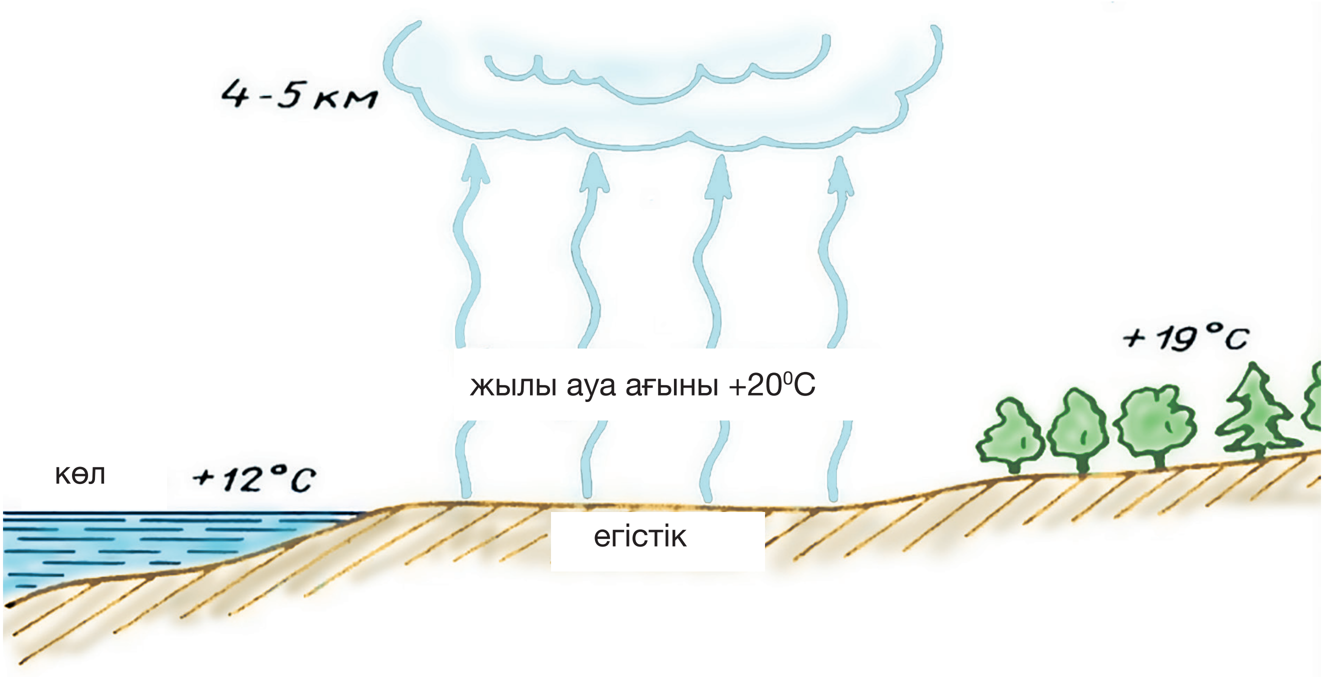

Бұлт – бұл да тұман. Бірақ ол жер бетінде емес, жоғары аспанда құралады.

Бұлт пен тұман – бұлар: ______________________________ .

Керекті сөздер: ұсақ су тамшыларының жиналуы, ақ түсті дақ.

▲ **29.** Кестені толтыр. Қате жауапты сызып таста.

Судың қасиеттері

Қасиеттер	Су
Күйі	қатты, сұйық, газтәріздес
Пішіні	шар, шаршы, ыдыстың пішінін қабылдайды
Түсі	қызғылт, көгілдір, түссіз
Иісі	жағымсыз, жағымды, иіссіз
Аққыштығы	аққыш, ақпайды
Сығымдылығы	сығылады, сығылмайды
Мөлдірлігі	мөлдір емес, мөлдір
Дәмі	дәмсіз, дәмді, дәмі жоқ
Жылығанда	ұлғаяды, сығылады
Суығанда	ұлғаяды, сығылады

▲ **30.** Мұздың қасиеттерінің астын сыз.

1. Мұз өзінің пішінін сақтайды, яғни мұз – ____________________ дене.
2. Мұздың түсі (болады, болмайды).
3. Мұз (мөлдір емес, мөлдір).
4. Мұз шыныға (ұқсас, ұқсас емес).
5. Мұз суда (батпайды, батады).
6. Ол судан (жеңіл, ауыр).
7. Мұз ұсақ кесектерге (ұсатылады, ұсатылмайды).

● Қорытынды жаса.

Су ______________________________________ мұзға айналады. Мұз бұл ____________________ дене. Мұздың ______________________ болмайды. Ол ______________________. Мұз ____________________ жеңіл. Оны кесектерге ______________________ болады.

Анықтамалық сөздер: түсі, ұсату, суыту, қатты, мөлдір.

31. Табиғат құбылыстарының суретін сал.

Қар ұшқыны – бұл ұсақ мұз түйіршіктері.
Мұз сүңгісі, бұршақ – бұлар да мұз.

32. Тәжірибені жүргізердің алдында және соңында кестені толтыр.

1. Ойлан, «иә» немесе «жоқ» қой.

- Берілген заттар суда ери ме?
- Сүзгіде шөгінді қала ма?

Заттар	**Болжам**		**Тәжірибе нәтижесі**	
	Ерігіштігі (иә, жоқ)	**Сүзгі (иә, жоқ)**	**Ерігіштігі (иә, жоқ)**	**Сүзгі (иә, жоқ)**
Су + тұз				
Су + қант				

2. Тәжірибе өткізгеннен кейін өз ойыңды нәтижемен салыстыр. Кестені толтыр.

▲ **33.** Кестені толтыруды жалғастыр (32-тапсырманы қара).

1. Болжау арқылы бірінші бағанға «иә» немесе «жоқ» деп қой.

- Берілген заттар суда ери ме?
- Сүзгіде тұнба қала ма?

Заттар	**1. Болжау**		**2. Тәжірибе нәтижесі**	
	Ерігіштігі (иә, жоқ)	**Сүзгі (иә, жоқ)**	**Ерігіштігі (иә, жоқ)**	**Сүзгі (иә, жоқ)**
Су + құм				
Су + крахмал				
Су + бор				
Су + пенопласт				

2. Тәжірибе жүргізгеннен кейін өз болжауыңды тәжірибе нәтижесімен салыстыр. Екінші бағанды толтыр.

▲ **34.** Қорытындыны негізге ала отырып кестені толтыр.

Суда еритін заттар

Суда ерімейтін заттар

● Тұжырымдама жаса. Дұрыс емес жауапты сызып таста.

Суда барлық заттар ериді (ерімейді).

35. Минералды суы бар бөтелкені қоршап сыз.

36. Салыстыр. Кестені толтыр.

	Минералды су	**Ауызсу**
Түсі		
Дәмі		
Иісі		
Құрамында тұз бар		
Құрамында ерітілген газ бар		

37. Оқу.

Қазақстан Республикасында минералды судың 45 кен орны бар. Кейбір жерасты сулар жылы болады. Олар өте тереңдікте орналасқан. Жерасты жылы сулар өнеркәсіптерде және ауыл шаруашылығында пайдаланылады. Олардан йод, бор қышқылын алады. Сондай-ақ мұндай сулар үйлерді, жылыжайды жылытуға және электр қуатын өндіру үшін қолданылады.

Минералды суды тағы қалай пайдаланады? Жаз.

▲ **38.** Суқұбыры элементтерін қара.

1) Қызыл нұсқар сызығымен судың үйге келу жолын, көк нұсқар сызығымен судың үйден шығу жолын көрсет.

2) Ұңғыманы және өзенді боя.

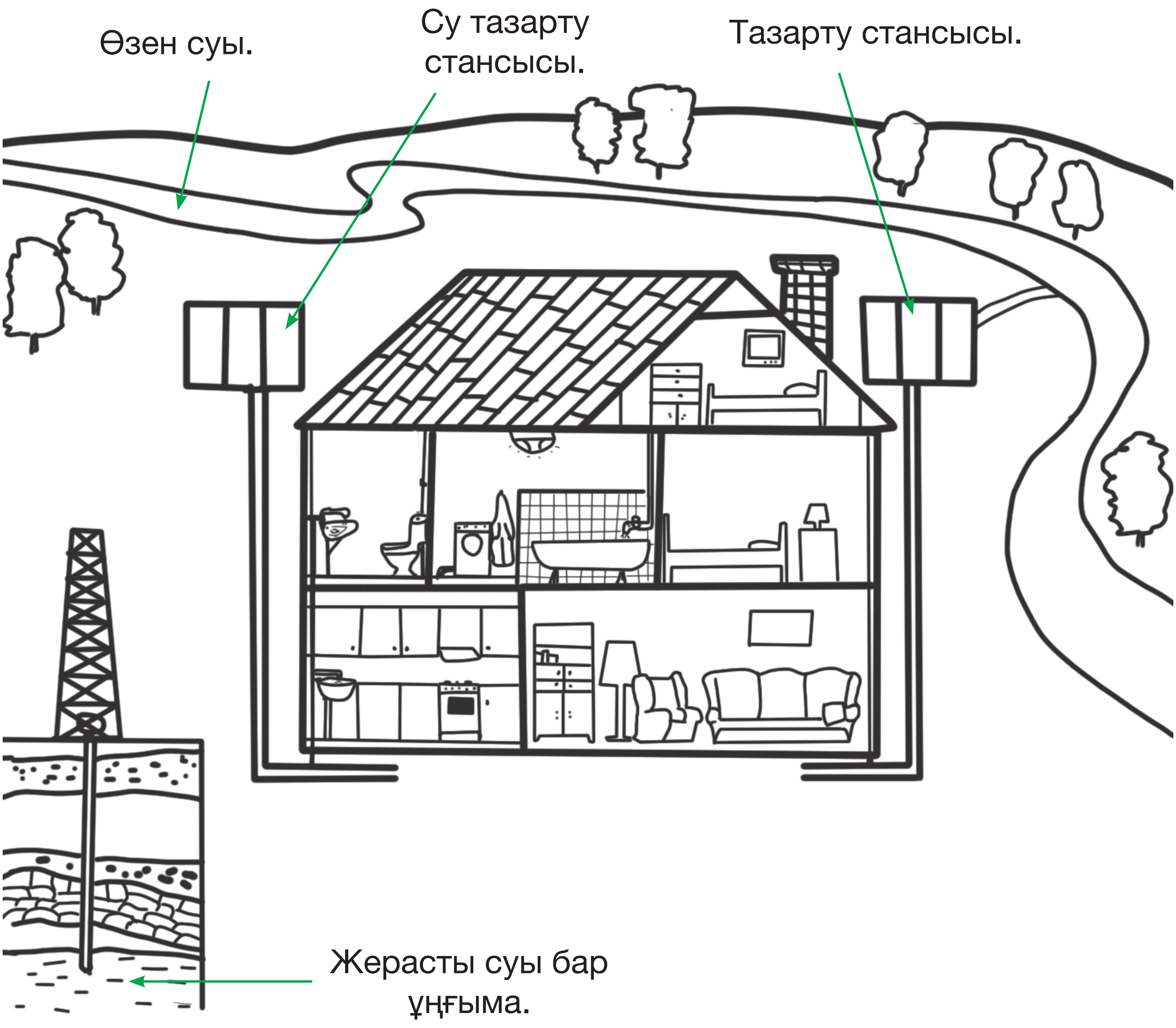

3) Ауызша түсіндір.

1. Сумен
   а) су тазарту стансысында;
   ә) тазарту құрылғыларында не болады?
2. Суды тазарту құрылғыларынан өткізбей өзенге жіберуге бола ма?

● **39.** Сен үйде пайдаланатын судың астын сыз.

Минералды, теңіз, сукұбырының.

● **40.** Судың үйде не үшін керек екенін жаз.

____

____

● **41.** Ұңғымадан алынған судың неге бірден үйге жеткізілетіні туралы жаз.

Жерасты суы тазаланған. Ол су ______________________

____

____

______________________________________ арқылы өтеді.

Анықтамалық сөздер: саз, ұсақ тастар, құм, топырақ.

▲ **42.** Тұрмыста күнделікті қолданып жүрген сүзгіге – суға арналған құмыраға қара.

Ондағы су белсендірілген көмірі бар картридж арқылы өтіп, қоспалардан тазартылады.

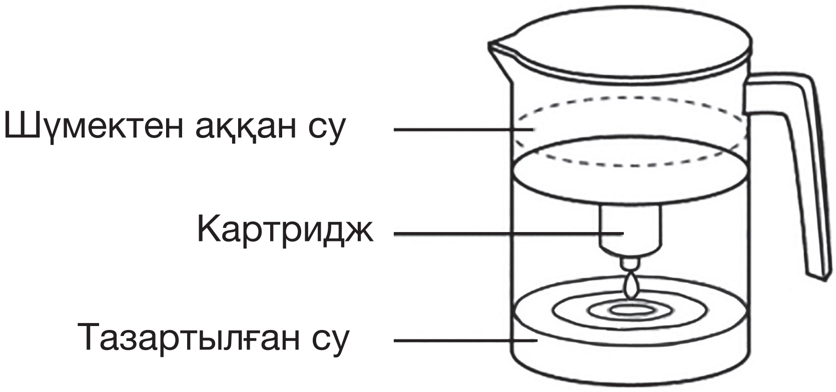

Суды тұрмыстық сүзгінің көмегімен тазарт.
Нәтижені жаз.

	Тазартуға дейінгі су	Тазартудан кейінгі су
Түсі		
Дәмі		
Иісі		

43. Суға арналған сүзгі жаса.

Сүзгінің құрамдас бөліктерін қалай орналастыру керектігін ойлан. Жаз.

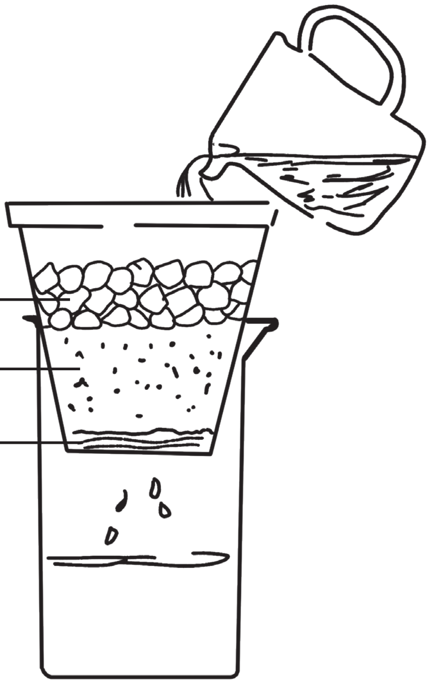

Анықтамалық сөздер: мата, тас, құм.

Суды сүзгінің көмегімен тазарт.

Нәтижесін жаз.

	Тазартуға дейінгі су	Тазартудан кейінгі су
Түсі		
Дәмі		
Иісі		

44. Әртүрлі сүзгілерден өткен ауызсуды салыстыр.

	Сүзгі құмыра	Менің сүзгім
Түсі		
Дәмі		
Иісі		

Тұжырымдама жаса. ______________________________

45. Тазартылған судың сипаттамасының астын сыз.

1. Судың түсі сәл сарылау, хлор иісі, металл дәмі бар.
2. Су мөлдір, иісі жоқ, металл дәмі азайған.

46. Термометрдің атын жаз.

Еске салу: бөлме, көше, су, медициналық.

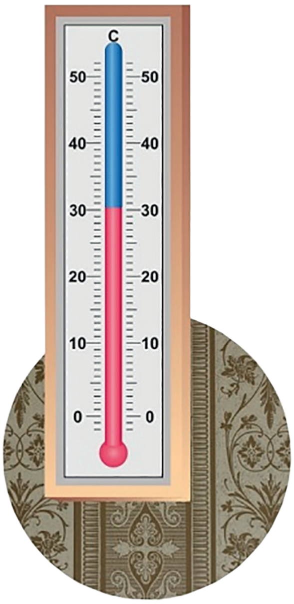

1

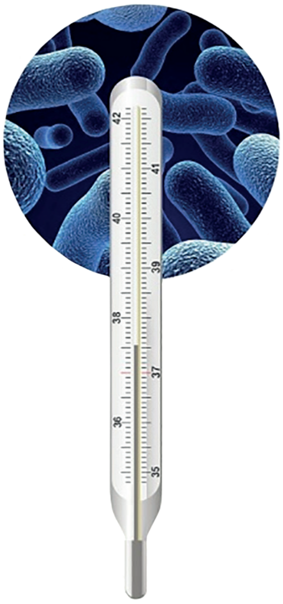

2

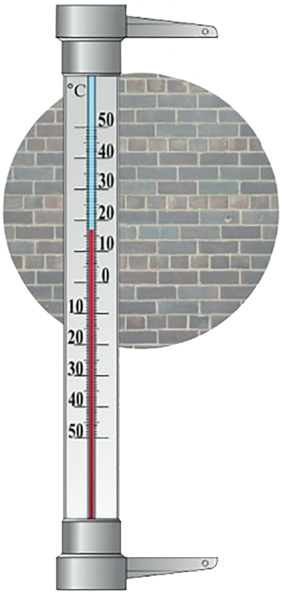

3

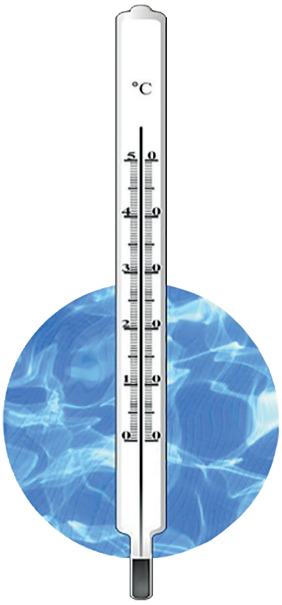

4

1. ______________________________
2. ______________________________
3. ______________________________
4. ______________________________

● **47.** Термометр түтікшесіндегі сұйықтығы бар бағанда не болып жатқанын нұсқармен (↑ немесе ↓) белгіле.

1-тәжірибе

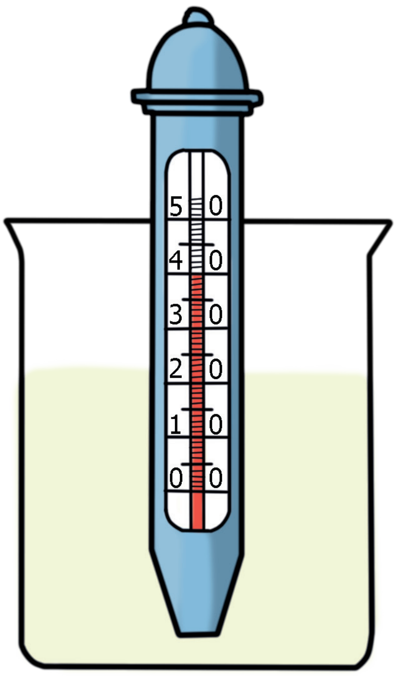

жылы су

2-тәжірибе

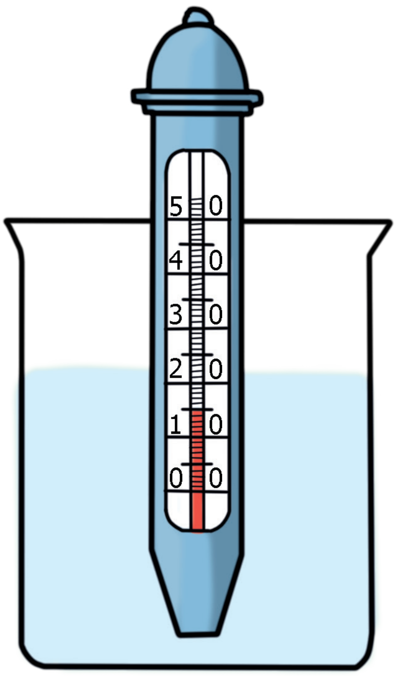

суық су

▲ **48.** Кестені тәжірибенің нәтижесі бойынша толтыр (оқулықтың 45-беті).

Судың температурасы	
Бірінші стақанда	Екінші стақанда

● Тұжырымдама жаса.

49. Сандармен жаз.

Нөл градус – ______________________

алты градус нөлден жоғары – ______________________

алты градус нөлден төмен – ______________________

тоғыз градус жылы – ______________________

тоғыз градус аяз – ______________________

50. Сөзбен жаз.

$+ 5^0$ — ____

$- 20^0$ — ____

$- 12^0$ — ____

$+ 25^0$ — ____

51. Су күйін және сол күйге келтірілген мысалды сызықпен қос.

Өзендегі су, шық	газ
мұз, қар	сұйық
су буы	қатты дене

52. Жауын-шашын атауындағы жетіспейтін әріпті жаз.

<table>
<tr><td>қ</td><td></td><td>р</td></tr>
<tr><td>б</td><td>ұ</td><td></td><td></td><td></td><td>қ</td></tr>
<tr><td></td><td>ы</td><td>қ</td></tr>
<tr><td>қ</td><td></td><td>р</td><td>а</td><td>у</td></tr>
</table>

53. Жұмбақты шеш. Жауабын торкөзге жаз.

Жазда болмайды,
Қыста болады.
Терезеге қонады,
Әсем ою ояды.

54. Жер бетінің қанша бөлігін су, ал қанша бөлігін құрлық алып жатқанын еске түсір.

Құрлықты сары түспен, суды көк түспен боя.

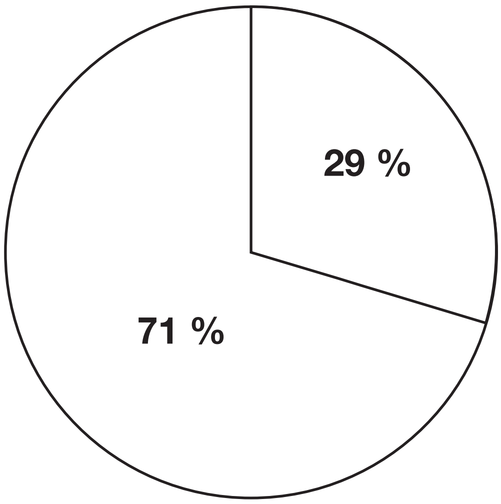

55. Сен өзіңді өзен жағасында дем алып жатырмын деп ойла. Суға қамқорлықпен қарау керектігін еске түсіретін белгілердің суретін сал.

56. Суға қатысы жоқ қасиеттерді сызып таста.

Аққыш, жабысқақ, иісі жоқ, дәмді, ақ, мөлдір, шашылады, сусымалы, тұзды, тұщы, газтәріздес.

57. Геометриялық фигураларда әріптер жазылған. Оларды ретімен жазып, сөз құра.

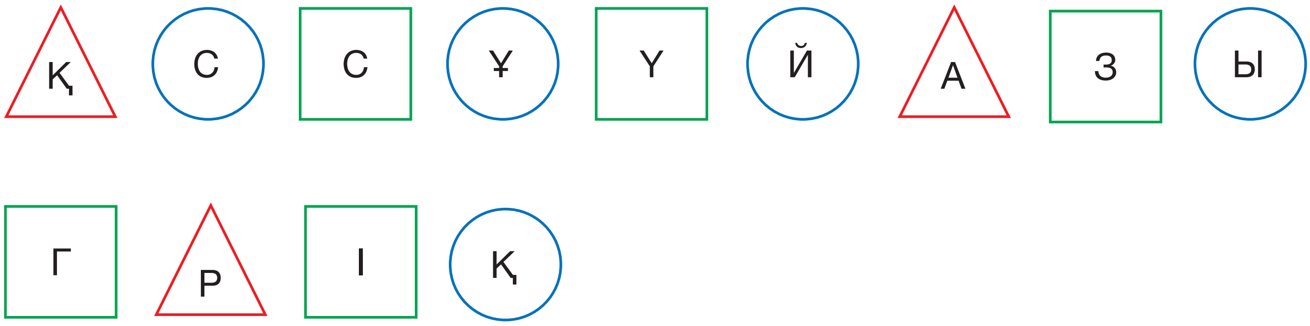

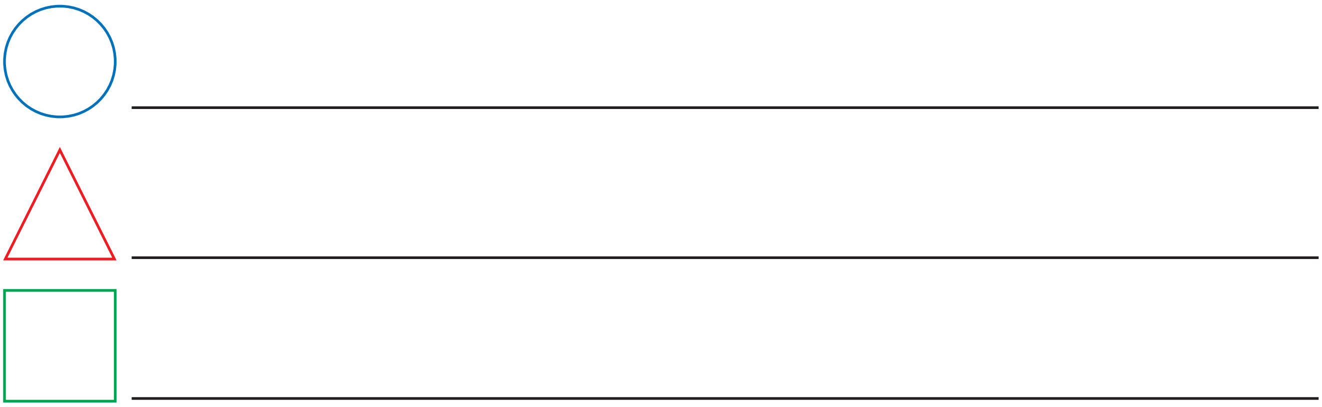

Шыққан сөздермен сөйлем құра.

АУА

▲ **58.** Кестені тәжірибе нәтижесі бойынша толтыр. «+» немесе «–» белгілерін қой.

Бола ма?	Тұжырымдама
Ауаны көруге	
Ауаны сезуге	
Ауаны түйсінуге	
Ауаны естуге	

▲ **59.** Кестені әрбір тәжірибені өткізгеннен кейін толтыр. «+» немесе «–» белгілерінің керектісін қой.

Ауаның қасиеттері

Нені зерттейміз?	Тұжырымдама
Ауа орын алады	
Ауа сығылады және тығыз	
Ауа жылыны ұстап тұрады	
Жылы ауа ұлғаяды	
Суық ауа сығылады	
Жылы ауа суық ауадан жеңіл	
Жылы ауа жоғары көтеріледі, суық ауа төмен түседі	

● Ауаның қасиеттері туралы ауызша қорытынды жаса.

60. Сызбаны толтыр. Оттегінің қасиеттерін жаз.

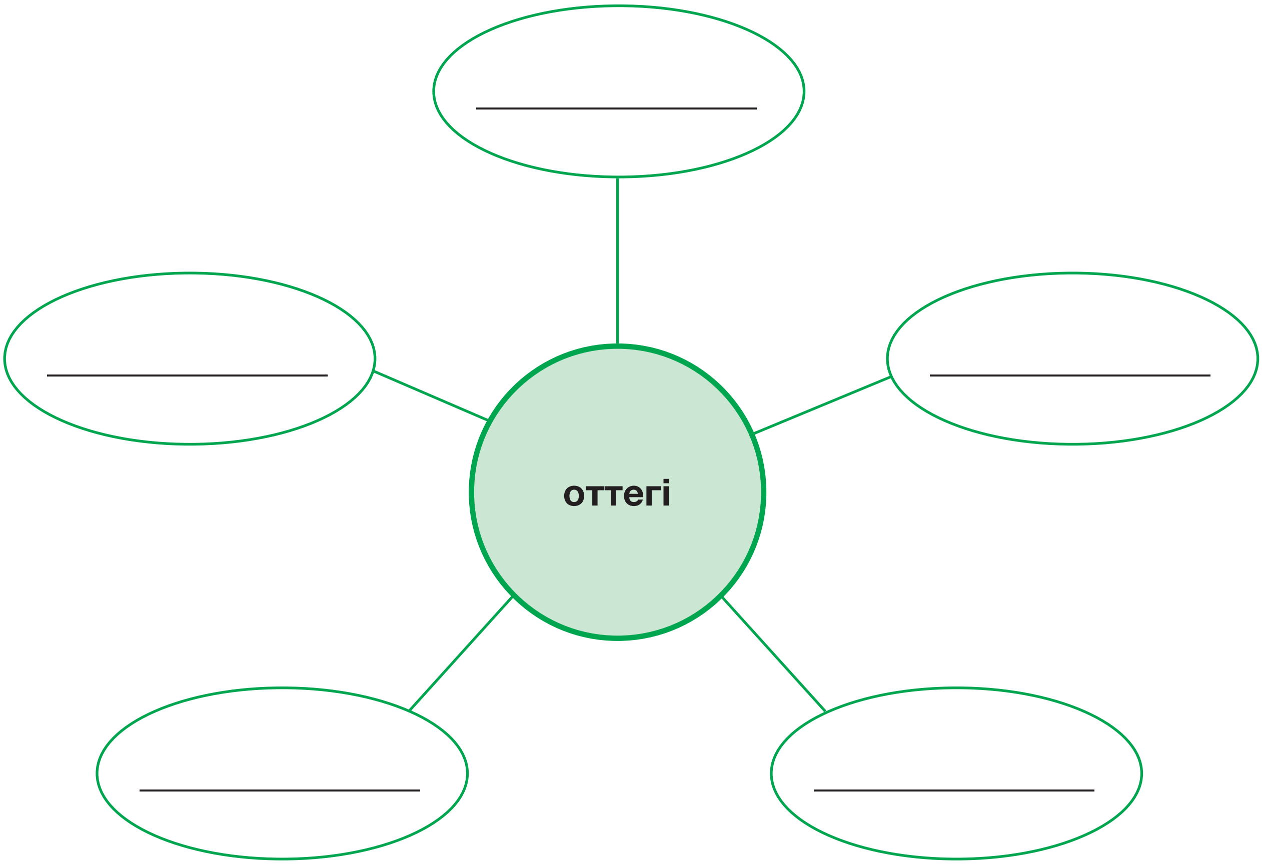

61. Суретке қара. Бұл тәжірибенің көмегімен нені дәлелдеуге болады? Жаз.

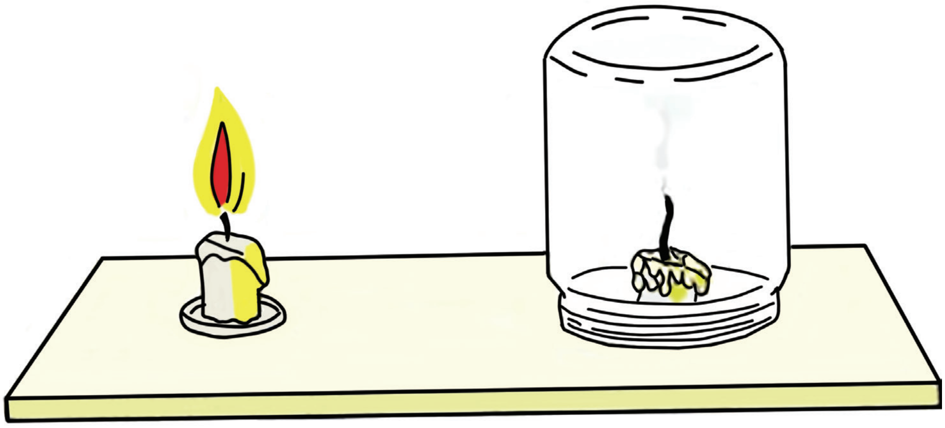

62. Ауадағы оттегі үлесін белгілейтін бөлікті боя.

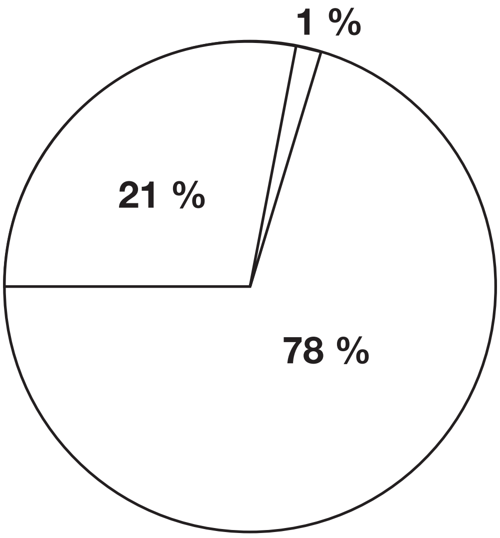

63. Ауадағы көмірқышқыл газының үлесін белгілейтін бөлікті боя (62-тапсырма).

64. Сөйлемді аяқта.

Адам ауадағы ____ тыныс алады.

Жануарлар ауадағы __________________________________ тыныс алады.

Өсімдіктер ауадан ____________________________________ жұтады.

Еске салу: оттегі, көмірқышқыл газы.

65. Жоспар бойынша **көмірқышқыл газды** сипатта.

1. Күйі.
2. Түсі.
3. Иісі.
4. Мөлдірлігі.
5. Жануды қолдай ма?
6. Құюға бола ма?
7. Ауадан жеңіл ме, әлде ауыр ма?
8. Қалай құралады?
9. Қатты күйінде қалай аталады?

Көмірқышқыл газы – бұл ______________________________

66. Сенің өлкеңде ауаны тазарту бойынша қандай шаралардың жүретінін біл және жаз.

▲ **67.** «Ауаны қорғаңдар!» плакатын ойластыр және суретін сал.

68. Оқы. Қандай сөздің түсіп қалғаны туралы ойлан. Суреттің көмегімен керекті сөзді қой.

Көп адамдар көшедегі ауа үйдегі ауадан лас, көшедегі ауаның құрамында шаң, қоқыс, пайдаланылған газ және зауыттар шығаратын газ бар деп ойлайды. Ал шынында, пәтердегі ауа көшедегі ауадан шамамен 25 есе лас болады.

Егер ______________________________ үйдің ішіндегі ауада оттегі азайып, көмірқышқыл газы көп болады. Бұл адамның денсаулығына зиянды болады.

Жиі-жиі ___________________________!

69. Ғалымдар реактивті қозғалтқыш идеясын неден «алды»? Сол жануардың суретін боя.

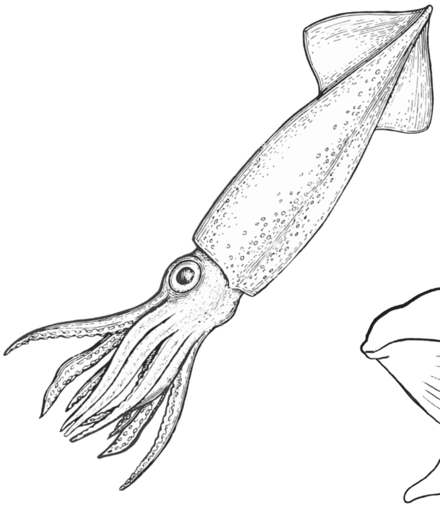

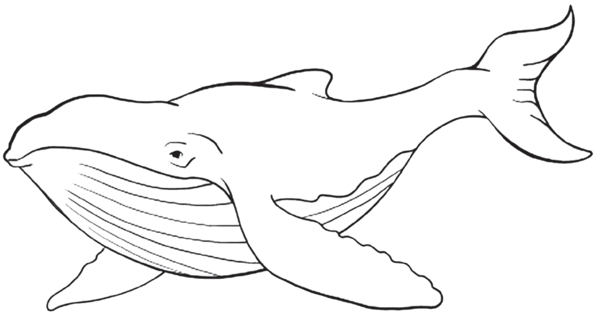

70. Ғарыштық сөзжұмбақты шеш. Ерекшеленген жолдан қазақстандық тұңғыш ғарышкердің атын оқы.

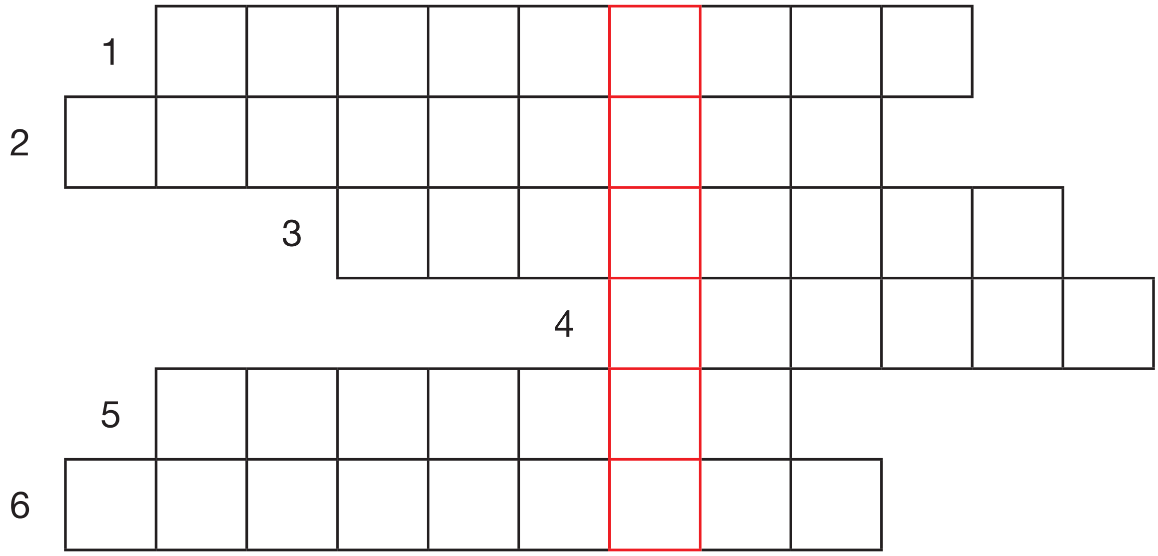

1. Жұлдыздар жүйесі.
2. Ғарышқа бірінші болып ұшқан әйел адамның тегі.
3. Біздің ғарыш айлағымыздың аты.
4. Қазақстандағы екінші ғарышкердің аты.
5. Ғарышқа ұшуға арналған көлік.
6. Қазақстандық тұңғыш ғарышкердің тегі.

71. Сызбаға ауа құрамына кіретін газтәріздес заттардың аттарын жаз.

____

____

____

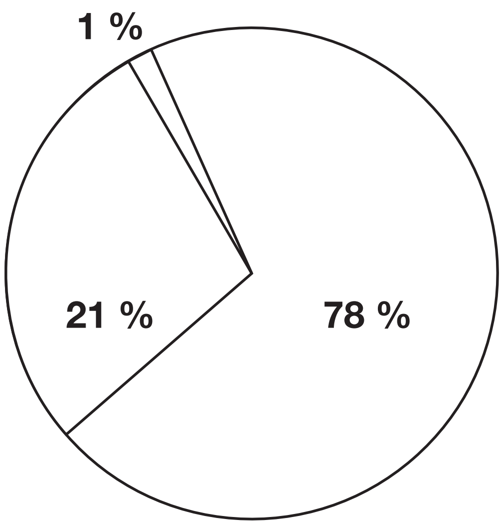

72. Біз тыныс алатын газды қызыл қарындашпен, ал дем шығарғанда шығатын газды көк қарындашпен боя.

73. Адамның ауаны қалай пайдаланатынын жаз.

____

____

____

____

____

____

____

____

____

ПАЙДАЛЫ ҚАЗБАЛАР

74. Сұйық пайдалы қазбаларды көк қарындашпен, газтәріздес пайдалы қазбаларды қызыл қарындашпен қоршап сыз.

табиғи газ

минералды су

мұнай

75. Пайдалы қазбаларды қолданысына қарай қалай бөлінетінін сана.

1) ____
____.

2) ____
____.

3) ____
____.

4) ____
____.

76. Саз қасиеттері аталған сөйлемдердің нөмірлерін қоршап сыз.

1. Иісі болмайды.
2. Жер иісі болады.
3. Құрғағанда шашылып қалады.
4. Құрғағанда қатаяды.
5. Суда көлемі үлкейеді.
6. Суды сіңіреді және көлемі үлкейеді.
7. Суды жақсы өткізеді.
8. Суды нашар өткізеді.

77. Сөйлемді аяқта.

1. Пайдалы қазбалар орналасқан жер – бұл ____________________ ____________________.

2. Адам өндіретін және пайдаланатын жерасты табиғи байлықтар – бұлар ______________________________ ____________________.

78. Саздан жасалған ыдыстарды боя.

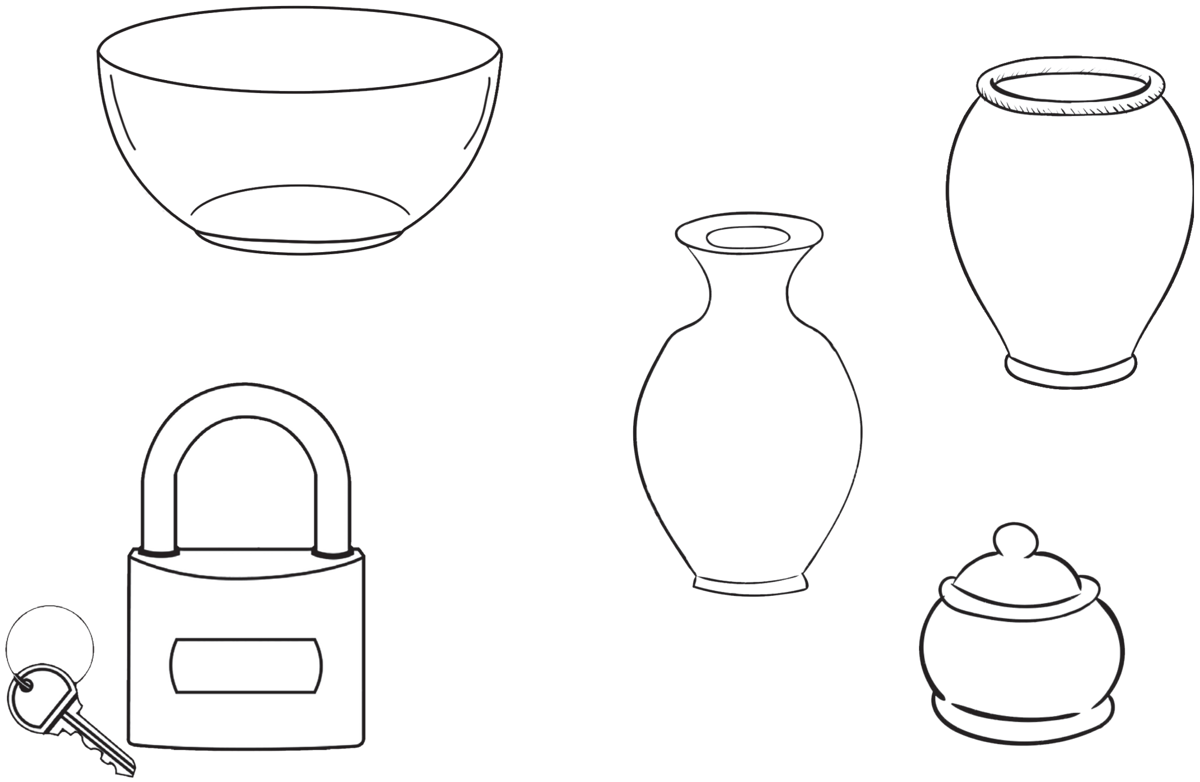

79. Пайдалы қазба құмды сипатта.

Атауы	
Негізгі қасиеттері	
Қолданылуы	
Сен тұратын өңірде кен орны бар ма?	

80. Картадан (оқулықтың 126-беті) Қазақстандағы тұздың өндірілетін кен орындарының қайда орналасқанын қара. Жазып ал.

81. Тұзды сипатта.

Түсі: ____.

Күйі: ____.

Дәмі: ____.

Суда ерігіштігі: ______________________________.

Қолданылуы: ____

____.

Сен тұратын өңірде тұздың кен орны бар ма? ______________________

____.

82. Тұз қайда пайдаланылады? Астын сыз.

Тамақ дайындайды.

Нәрсу қайнатады.

Қыста жолға себеді.

Көкөністерді тұздайды.

83. Шымтезектің қасиеттерін есіңе түсір. Мәтінді толықтыр.

Шымтезектің түсі _________________________ болады.

Құрғақ шымтезек бөліктерінің іші _________________________ толы болады. Құрғақ шымтезек жанғанда жақсы _____________________ береді. Бұл кезде көп ______________________ бөлінеді.

Шымтезек суды жылдам _________________________.

Анықтамалық сөздер: қоңыр, тесіктер, ауа, жылу, түтін, сіңірді.

84. Шымтезекті сипатта. Керекті сөздерді таңда. Астын сыз.

Шымтезектің түсі (ақшыл қоңыр, қызыл).

Шымтезек (кеуек, тығыз).

Шымтезек (ауыр, жеңіл).

Жанғанда (көп, аз) жылу бөледі.

Шымтезекті (тамаққа, отын ретінде) пайдаланады.

85. Жанғыш пайдалы қазбалардың атауларын еске түсір. Сызбаны толтыр.

86. Дұрыс жауаптың астын сыз.

Фосфор тыңайтқышын:
- – темір кенінен;
- – фосфориттен;
- – мұнайдан алады.

87. Сөйлемдерді аяқта.

Фосфориттерден ____

____________________________________ алады.

Калий тұзын ____

____________________________________ алады.

88. Фосфор тыңайтқышын алу ретін цифрмен көрсет.

… Түйіршіктерге айналдырады.

… Фосфатты өндіреді.

… Фосфоритті ұнтаққа айналдырады.

… Фосфоритті ұнтақтан суперфосфат жасайды.

● **89.** Шойын мен болаттың қандай қасиеттері барын еске түсір. Кестені толтыр. «+» белгісін сәйкес бағанға қой.

Шойын мен болаттың қасиеттері

Белгілері	Шойын	Болат
Түсі сұрғылт, қара сұр		
Қатты		
Морт сынғыш		
Майысады және соғылады		
Сым тартуға болады		
Жылуды жақсы өткізеді		
Электр тогын жақсы өткізеді		
Магнитке тартылады		
Тот басады		

● **90.** Қара металдардың атауларын жаз.

Қара металдарға ____

____ жатады.

Еске салу: шойын, темір, болат.

● **91.** Болаттан жасалған заттарды ______________________________

____

____,

және шойыннан жасалған заттарды ______________________________

____

жаз.

▲ **92.** Кестені толтыр.

Белгілері	Мыс	Алюминий
Түсі	______________ ______________	______________ ______________
Қаттылығы	______________ ______________	______________ ______________
Соғуға икемділігі	______________ ______________	______________ ______________
Балқығыштығы	______________ ______________	______________ ______________
Электр тогын өткізу қабілеті	______________ ______________	______________ ______________

▲ **93.** Кестені толтыр. «+» немесе «–» белгілерінің керектісін қой.

Қара және түсті металдарды салыстыру

Қасиеттері	Шойын	Темір	Болат	Мыс	Алюми-ний
Ең жеңіл					
Ең ауыр					
Темірден қатты					
Майыстыруға болады					
Серпімді					
Сындыруға болады					

Морт сынғыш					
Магнитке тартылады					
Электр тогын өткізеді					
Жылу өткізеді					

Тұжырымдама жаса.

▲ **94.** Кестені толтыр. «+» немесе «–» белгілерінің керектісін қой.

Пайдалы қазбалардың қолданысы

Пайдалы қазбаның атауы	Құрылыста қолданылады	Отын болады	Металл алу үшін қолданылады
Саз			
Әктас			
Мұнай			
Құм			
Табиғи газ			
Темір кені			
Тас көмір			

ТОПЫРАҚ

▲ **95.** Кестені толтыр.

Құмды топырақтың сазды топырақтан айырмашылығы

	Сазды топырақ	**Құмды топырақ**
Пішінді қалай сақтайды?		
Суды қалай өткізеді?		

● **96.** Топырақ керек нысандарды таңда және оларды *топырақ* сөзімен сызық арқылы қос. Таңдап алынған суреттердің астына жазып қой.

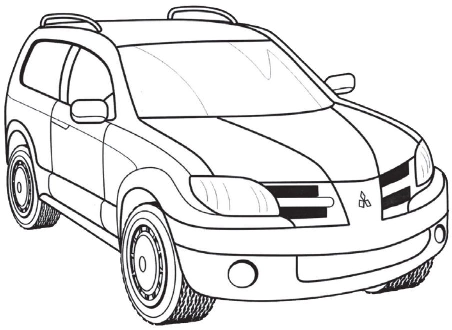

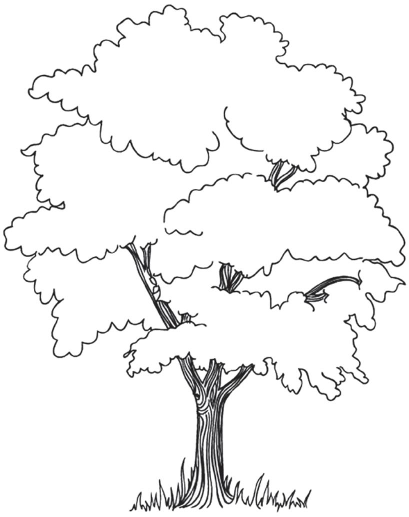

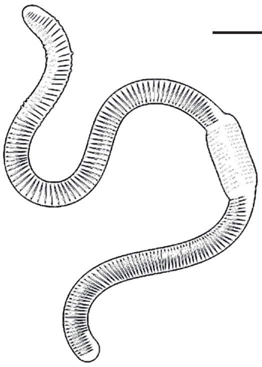

ТОПЫРАҚ

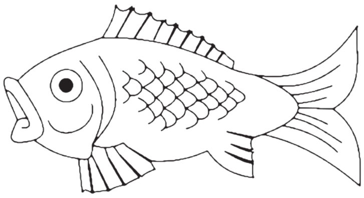

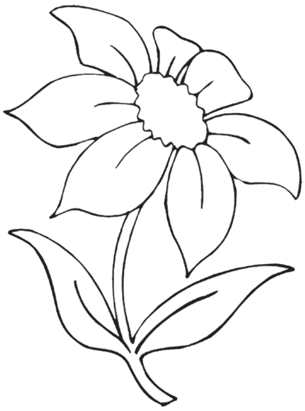

97. Адам тамақ өнімдерін алу үшін топырақты пайдаланады. Үлгі бойынша тізбек құра.

Топырақ ⟶ бидай ⟶ нан

Топырақ ⟶ ________________ ⟶ ________________ ⟶ шұжық

Өз тізбегіңді құра.

Топырақ ⟶ ______________________ ⟶ ______________________

Топырақ ⟶ ______________________ ⟶ ______________________

98. Топырақ туралы сұрақтарды ойлап жаз. Сұрақ сөздерді пайдалан.

____

____

____

____ не?

____

____

____

____ қандай?

Неге ____

____

____

____ ?

99. Сөзжұмбақты шеш. Топырақ туралы оқы.

Топырақ

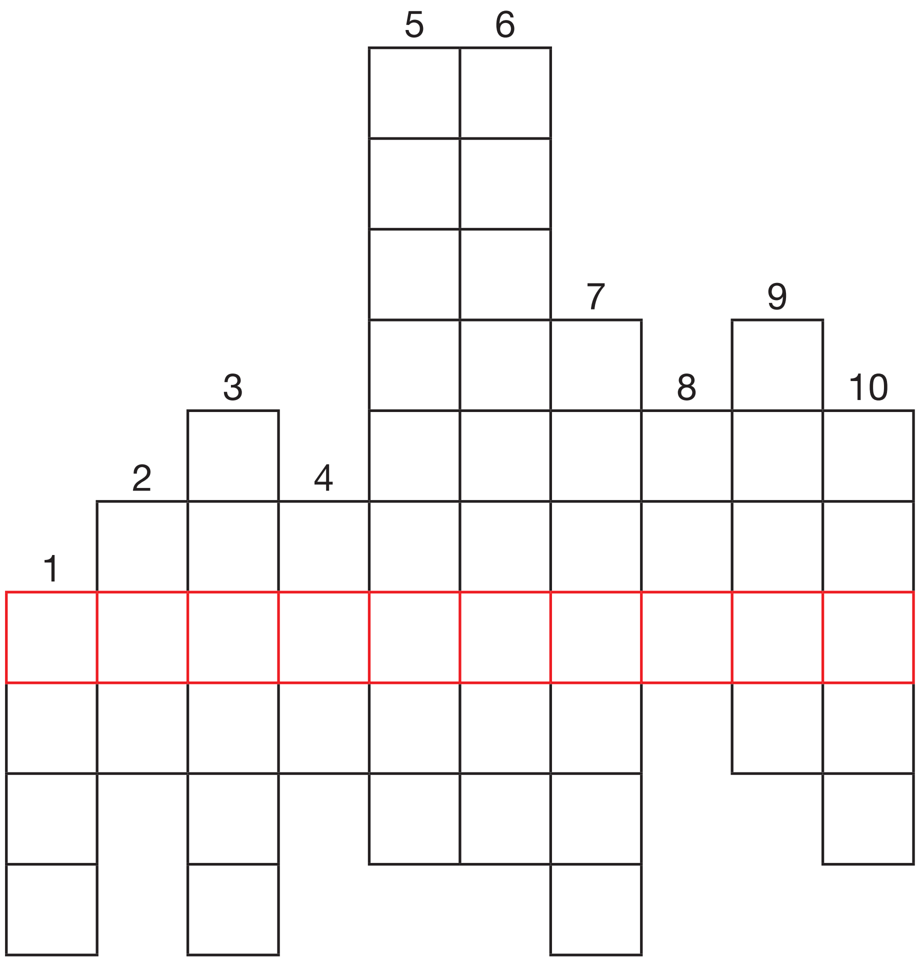

1. Топырақта тіршілік ететін жануар.
2. Топырақ құрамындағы суды жақсы өткізетін зат.
3. Топырақ құрамын араластыруға көмектеседі.
4. Топырақ құрамындағы суды нашар өткізетін зат.
5. Топырақтың құнарлылығы оның мөлшеріне тәуелді болады.
6. Топырақтың құрамында болатын тұздар.
7. Жердің құнарлы жоғарғы қабаты.
8. Жердің беткі қабатын не ұшыруы мүмкін?
9. Топырақта тіршілік ететін жануар.
10. Адам өсімдік өсіру үшін топыраққа не себеді?

100. Кестені толтыр. Топырақ құрамын жаз. Керекті сөздерді таңда.

Саз, көмірқышқыл газы, оттегі, ауа, тірі ағзалар, құм, су, қарашірік, асфальт, минералды тұздар.

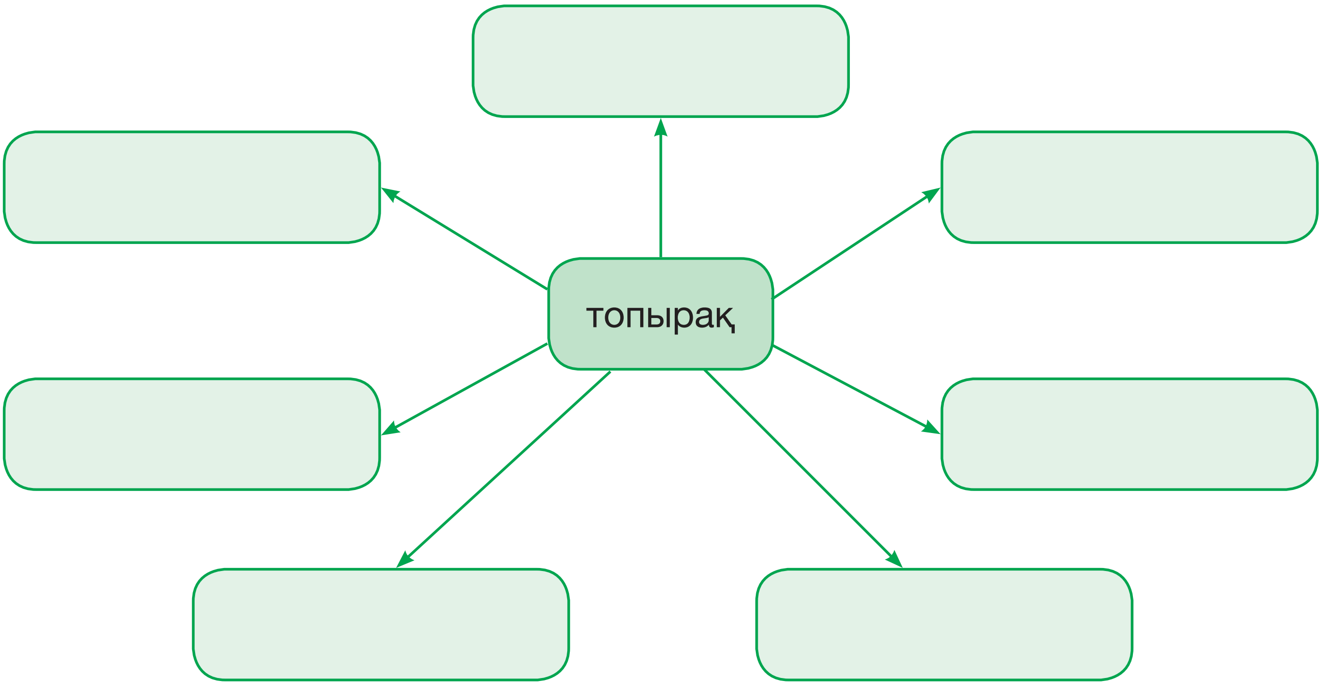

101. Төмендегі тәжірибелер көмегімен топырақтың қандай құрамдас бөліктерін табуға болады?

ауа	су	қарашірік	құм және саз	минералды тұздар

102. Мына тәжірибенің көмегімен топырақтың құрамы туралы не білуге болады? Жаз.

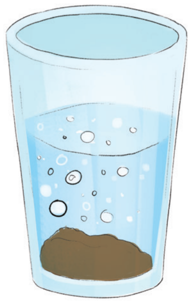

____
____
____

103. Сұрақтарға қысқаша жауап бер.

Сен өз өлкең туралы не білесің?

1) Сенің тұрғылықты жеріңдегі топырақ түрі қандай?
2) Сенің өлкеңде қандай суқоймалар бар?
3) Сенің өлкең қандай пайдалы қазбаларға бай?
4) Сенің өлкеңде табиғатты қалай қорғайды?

1) ____
____
____
____

2) ____
____
____
____

3) ____
____
____
____

4) ____
____
____
____

Тапсырмалардың жауаптары

19-тапсырма.

1				
Т		3		
А	2	Ж	4	
Л	Ж	Е	Қ	5
Ғ	А	Р	Ы	Ш
А	З		С	А
Т				Р

52-тапсырма.

Қ	А	Р			
Б	Ұ	Р	Ш	А	Қ
Ш	Ы	Қ			
Қ	Ы	Р	А	У	

53-тапсырма. Қырау.

57-тапсырма. Сұйық, қар, сүзгіш.

70-тапсырма.

	1	Г	А	Л	А	К	Т	И	К	А		
2	Т	Е	Р	Е	Ш	К	О	В	А			
			3	Б	А	Й	Қ	О	Ң	Ы	Р	
						4	Т	А	Л	Ғ	А	Т
	5	З	Ы	М	Ы	Р	А	Н				
6	Ә	У	Б	Ә	К	І	Р	О	В			

99-тапсырма.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
				Қ	М				
				А	И				
				Р	Н				
				А	Е	Т		Қ	
		Ж		Ш	Р	О	Ж	О	Т
	Қ	А	С	І	А	П	Е	Ң	Ұ
Қ	Ұ	Н	А	Р	Л	Ы	Л	Ы	Қ
Ұ	М	У	З	І	Д	Р		З	Ы
Р		А		К	Ы	А			М
Т		Р				Қ			

100-тапсырма.

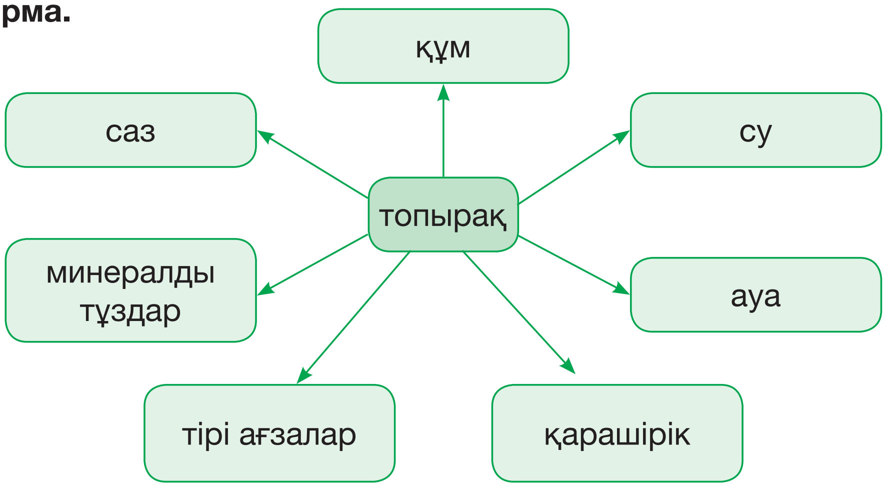

101-тапсырма.

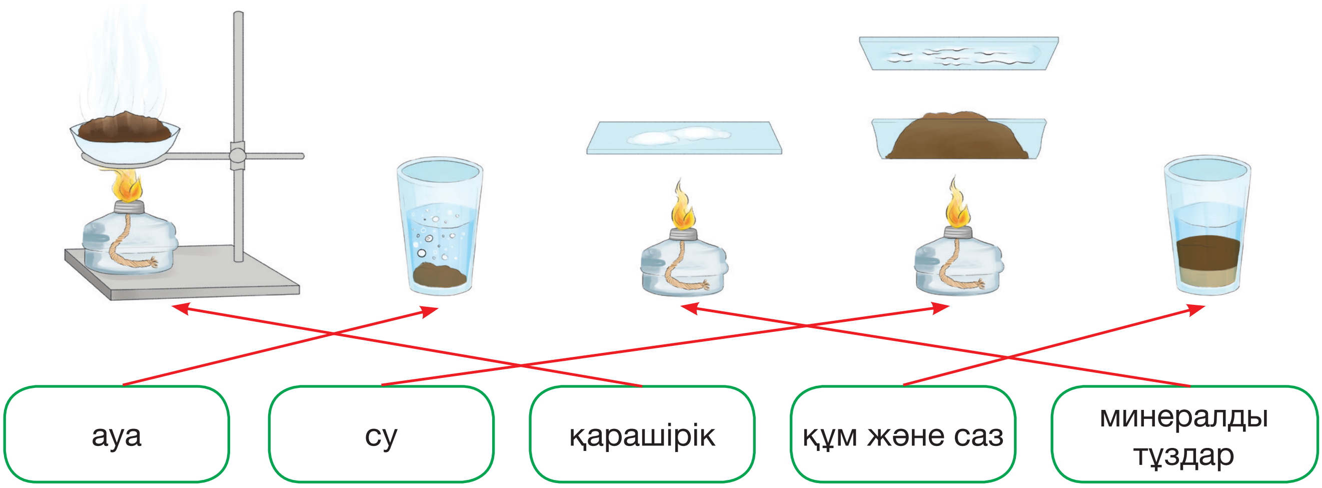

Оқу басылымы

Халықова Баглана Сансызбаевна
Юлдабаева Наталья Юрьевна

ЖАРАТЫЛЫСТАНУ

ӨЛІ ТАБИҒАТ

Зерде бұзылыстары бар балаларға арналған арнайы мектептердің (сыныптардың) 6-сынывбына арналған жұмыс дәптері

Редакторы Г. Ж. Есенжолова
Суретшісі А. С. Чурина
Компьютерде беттеген Н. К. Пәрімбеков

Басуға 27.05.2020 қол қойылды.
Есептік баспа табағы 6. Шартты баспа табағы 5,58
Пішімі 60x84 $^1/_8$. Офсеттік қағаз.